DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 15 september 2011 *

I de förenade målen C-483/09 och C-1/10,

angående två beslut att begära förhandsavgörande enligt artikel 35 EU, från Audiencia Provincial de Tarragona (Spanien), det ena av den 15 september 2009 (ändrat genom beslut av den 8 oktober 2009), som inkom till domstolen den 30 november 2009, och det andra av den 18 december 2009, som inkom till domstolen den 4 januari 2010, i brottmålen mot

Magatte Gueye (C-483/09),

ytterligare deltagare i rättegången:

X,

och

Valentín Salmerón Sánchez (C-1/10),

* Rättegångsspråk: spanska.

ytterligare deltagare i rättegången:

Y,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-C. Bonichot samt domarna K. Schiemann, L. Bay Larsen (referent), A. Prechal och E. Jarašiūnas,

generaladvokat: J. Kokott,
justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 3 mars 2011,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Spaniens regering, genom N. Díaz Abad, i egenskap av ombud,

— Tysklands regering, genom T. Henze, J. Möller och S. Unzeitig, samtliga i egenskap av ombud,

— Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av P. Gentili och L. Ventrella, avvocati dello Stato,

— Nederländernas regering, genom C. Wissels och M. de Ree, båda i egenskap av ombud,

— Österrikes regering, genom E. Riedl, i egenskap av ombud,

— Polens regering, genom M. Szpunar, i egenskap av ombud,

— Sveriges regering, genom C. Meyer-Seitz och S. Johannesson, båda i egenskap av ombud,

— Förenade kungarikets regering, genom H. Walker och J. Stratford, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom R. Troosters och S. Pardo Quintillán, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 12 maj 2011 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Respektive begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 2, 8 och 10 i rådets rambeslut 2001/220/RIF av den 15 mars 2001 om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden (EGT L 82, s. 1, nedan kallat rambeslutet).

2 Respektive begäran har framställts i brottmål mot Magatte Gueye respektive Valentín Salmerón Sánchez, som båda har åtalats för brott mot besöksförbud, utdömt som tilläggspåföljd, avseende deras kvinnliga brottsoffer som inom familjen har utsatts för våldsbrott för vilka en huvudpåföljd har ådömts de tilltalade.

Tillämpliga bestämmelser

Unionslagstiftningen

3 Rambeslutet antogs med stöd av bland annat artikel 31.1 EU, som i led c föreskriver att de gemensamma insatserna i det straffrättsliga samarbetet ska omfatta bland annat säkerställande av förenlighet mellan tillämpliga regler i medlemsstaterna, när detta är nödvändigt för att förbättra samarbetet.

4 Det framgår av skäl 3 i rambeslutet att Europeiska rådet i Tammerfors (Finland) den 15–16 oktober 1999 föreskrev att miniminormer för skydd av brottsoffer, särskilt för offrens tillgång till rättvisa och rätt till skadestånd, borde utarbetas.

5 I skälen 4, 8 och 9 i rambeslutet anges följande:

”(4) Medlemsstaterna bör göra en tillnärmning av sina lagar och andra författningar i den mån det behövs för att genomföra målet att ge brottsoffer en hög skyddsnivå, oberoende av i vilken medlemsstat de befinner sig.

…

(8) Det är nödvändigt att tillnärma de regler och den praxis som gäller för brottsoffrets ställning och grundläggande rättigheter, särskilt när det gäller rätten till en värdig behandling, rätten att informera och få information, rätten att förstå och bli förstådd, rätten till skydd på olika stadier av förfarandet …

(9) Bestämmelserna i detta rambeslut medför emellertid inte någon skyldighet för medlemsstaterna att se till att brottsoffer ges en behandling motsvarande den som ges parter i det rättsliga förfarandet.”

6 Enligt artikel 1 i rambeslutet används i detta följande beteckningar med de betydelser som här anges:

”a) *brottsoffer*: varje fysisk person som har lidit skada … som direkt förorsakats av handlingar eller underlåtelser som strider mot den straffrättsliga lagstiftningen i en medlemsstat.

…

c) *straffrättsligt förfarande*: straffrättsligt förfarande i överensstämmelse med tillämplig nationell rätt.

…

e) *medling i straffrättsliga frågor*: strävan att före eller under det straffrättsliga förfarandet finna en förhandlingslösning mellan brottsoffret och förövaren av brottet, genom medling av en behörig person.”

7 I artikel 2.1 i rambeslutet, under rubriken ”Respekt och erkännande”, föreskrivs följande.

”Varje medlemsstat skall se till att brottsoffret får en verklig och lämplig roll i det straffrättsliga systemet. Den skall fortsätta att arbeta för att garantera att brottsoffren får en behandling som respekterar deras mänskliga värdighet under förfarandet och erkänna brottsoffrens rättigheter och legitima intressen inom ramen för straffrättsliga förfaranden.”

8 I artikel 3 i rambeslutet, under rubriken ”Förhör och framläggande av bevis”, föreskrivs i första stycket att ”[v]arje medlemsstat skall säkerställa brottsoffrens möjlighet att höras under det rättsliga förfarandet och att lägga fram bevis”.

9 I artikel 8 i rambeslutet, under rubriken ”Rätt till skydd”, föreskrivs följande.

”1. Varje medlemsstat skall säkerställa adekvat skydd för brottsoffren och, vid behov, för deras familjer […], när det gäller deras säkerhet och skyddet för privatlivet, så snart som de behöriga myndigheterna anser att det föreligger allvarlig risk för hämndaktioner eller om det finns starka indikationer på att deras privatliv kommer att utsättas för allvarliga och avsiktliga störningar.

2. I detta avseende och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4 skall varje medlemsstat säkerställa möjligheten att vidta lämpliga åtgärder, om så är nödvändigt, såsom en del av domstolsförfarandet, i syfte att skydda privatliv och identitet för brottsoffren, deras familjer eller personer som är likställda med familjemedlemmar.

3. Varje medlemsstat skall dessutom se till att brottsoffren och förövarna inte behöver komma i kontakt med varandra i domstolslokalerna, såvida inte de straffrättsliga förfarandena kräver sådan kontakt. Där så är lämpligt, och för detta ändamål, skall varje medlemsstat efterhand föreskriva att domstolslokalerna skall vara försedda med särskilda väntrum för brottsoffren.

4. Varje medlemsstat skall, när det är nödvändigt att skydda brottsoffer, särskilt de mest utsatta, mot följderna av att vittna offentligt, se till att de genom domstolsbeslut kan få vittna under sådana förhållanden som gör det möjligt att uppnå detta syfte, på varje sätt som är lämpligt och förenligt med de grundläggande principerna i lagstiftningen.”

10 Slutligen föreskriver artikel 10.1 i rambeslutet att ”[v]arje medlemsstat skall sträva efter att främja medling under straffrättsliga förfaranden om den anser brottet lämpligt för denna form av åtgärd”.

Den nationella lagstiftningen

11 Den spanska strafflagen (Código Penal) innehåller i sin lydelse enligt lagen 15/2003 om ändring i lagen 10/1995 (Ley Orgánica 15/2003 por la que se modifica la Ley Orgánica 10/1995) av den 25 november 2003 (BOE nr 283 av den 26 november 2003, s. 41842) (nedan kallad CP) en artikel 48 som i sitt andra stycke fastslår följderna av en tilläggspåföljd i form av ett besöksförbud som bland annat förbjuder den dömde att ta kontakt med brottsoffret.

12 Artikel 57 CP anger på följande sätt de fall och de omständigheter då ett eller flera av förbuden i artikel 48 kan (punkt 1) eller ska (punkt 2) ådömas:

”1. I fråga om mord, dråp, abortbrott, misshandel, frihetsbrott, tortyr, integritetsbrott, sexualbrott, intimitetsbrott, ärekränkning och hemfridsbrott …, kan domstolarna, med hänsyn till gärningens allvar eller gärningsmannens farlighet, i sina avgöranden föreskriva ett eller flera av de förbud som avses i artikel 48 …

…

2. När det gäller de brott som avses i 57.1 första stycket, som har begåtts mot den som är eller har varit den dömdes make, eller en annan person som har eller har haft liknande känslomässiga band till den dömde, även om personerna inte har varit sammanboende, … ska, under alla omständigheter, den påföljd som föreskrivs i artikel 48.2 (det vill säga besöksförbud) utdömas för en period som inte överstiger tio år i fråga om grova brott och fem år i fråga om mindre grova brott …”

13 Det framgår av beslutet att begära förhandsavgörande att detta obligatoriska förbud gäller under en period som överstiger tiden för det utdömda fängelsestraffet med minst ett år, eller en period om minst sex månader och högst fem år om den utdömda påföljden är någon annan än fängelse.

14 Minimitiden på sex månader kan vid vissa förhållanden förkortas till en månad i enlighet med artikel 40.3 CP jämförd med artikel 33.6 i samma lag.

15 Artikel 468.2 CP föreskriver, i sin lydelse enligt lag 1/2004 av den 28 december 2004 om åtgärder för fullständigt skydd mot våld som utövas mot kvinnor (Ley Orgánica 1/2004 de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género) (BOE nr 313 av den 29 december 2004, s. 42166) (nedan kallad lag 1/2004), ett fängelsestraff på sex månader till ett år för den som inte rättar sig efter en av de påföljder som föreskrivs i artikel 48 CP och som har utdömts för ett brott mot en av de personer som nämns i artikel 173.2 CP. Denna sistnämnda bestämmelse anger bland annat maken eller andra personer med liknande känslomässiga band, även för det fall personerna inte är sammanboende.

16 I artikel 82.1 i lag 6/1985 om domstolsväsendet (Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial), i dess lydelse enligt lag 1/2004 (nedan kallad lag 6/85), föreskrivs att Audiencias Provinciales är behöriga i straffrättsliga frågor, bland annat avseende ”[d]e i lagen reglerade överklagandena av avgöranden som meddelats i brottmål av Juzgados de Violencia sobre la Mujer (domstolar som är behöriga i mål om våld mot kvinnor) i provinsen”.

17 I artikel 87 ter punkt 5 i lag 6/1985, införd genom lag 1/2004, finns ett förbud mot medling vid alla typer av brott som begåtts inom familjen.

18 Enligt artikel 792.3 i straffprocesslagen (Ley de Enjuiciamiento Criminal) kan ett avgörande som det som den hänskjutande domstolen har att meddela i andra instans i de aktuella målen inte bli föremål för något ordinärt rättsmedel.

Målen vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

19 Genom dom meddelad år 2008 av Juzgado de lo Penal nº 23 de Barcelona (brottmålsavdelning nr 23 vid underrätten i Barcelona) och dom meddelad år 2006 av Juzgado de Instrucción nº 7 de Violencia sobre la Mujer de El Vendrell (underrätt för straffrätt nr 7 i El Vendrell, avdelning specialiserad på våldsbrott mot kvinnor) dömdes Magatte Gueye och Valentín Salmerón Sánchez för misshandel inom familjen till, bland andra påföljder, en tilläggspåföljd innebärande ett förbud för vederbörande att befinna sig närmare än 1 000 respektive 500 meter från brottsoffret eller att ta kontakt med henne under en period på 17 respektive 16 månader.

20 Trots att de var medvetna om dessa förbud som meddelats enligt artikel 57.2 CP flyttade de två dömda, en relativt kort tid efter att förbuden meddelats, åter ihop med brottsoffren på brottsoffrens begäran. De fortsatte att bo tillsammans med brottsoffren tills de greps den 3 februari 2009 (Magatte Gueye) respektive den 5 december 2007 (Valentín Salmerón Sánchez).

21 Genom domar av den 11 februari 2009 respektive den 27 mars 2008 dömde Juzgado de lo Penal nº 1 de Tarragona (brottmålsavdelning nr 1 vid underrätten i Tarragona) Magatte Gueye och Valentín Salmerón Sánchez för att ha överträtt besöksförbudet med tillämpning av artikel 468.2 CP.

22 Med anledning av överklaganden av nämnda domar har den hänskjutande domstolen hört de personer som hade ett förhållande med Magatte Gueye respektive Valentín Salmerón Sánchez under flera år före domarna och även när Magatte Gueye och Valentín Salmerón Sánchez greps.

23 I förhören med brottsoffren förklarade de att de själva, fullt medvetet och frivilligt, hade beslutat att återuppta samlevnaden med de dömda, trots att dessa hade dömts för att tidigare ha angripit dem.

24 Enligt brottsoffren hade samlevnaden med Magatte Gueye respektive Valentín Salmerón Sánchez förlupit normalt under flera månader, ända fram till gripandet.

25 I sina överklaganden till den hänskjutande domstolen av de domar som meddelats av Juzgado de lo Penal nº 1 de Tarragona, gör de dömda gällande att ett återupptagande av samlevnaden som deras partner frivilligt har samtyckt till inte kan anses utgöra något brott mot besöksförbudet.

26 Den hänskjutande domstolen anser att frågan om de i underrätten utdömda påföljderna ska fastställas beror på huruvida den vid brott inom familjen obligatoriska skyldigheten att, även när brottsoffren motsätter sig det, utfärda besöksförbud är förenlig med rambeslutet.

27 Enligt den hänskjutande domstolen saknas det anledning att ifrågasätta att det under vissa omständigheter kan beslutas om besöksförbud även mot brottsoffrets vilja. Nämnda domstol anser emellertid att den lämpliga skyddsnivå som offer för brott inom familjen bör åtnjuta inte kan motivera föreläggande, utan undantag och även vid mindre allvarliga brott, av besöksförbud utan att någon prövning av omständigheterna i det enskilda fallet företas.

28 Mot denna bakgrund beslutade Audiencia Provincial de Tarragona att vilandeförklara målen och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen, vilka är likalydande i de båda målen C-483/09 och C-1/10:

”1) Ska brottsoffrets rätt att bli förstådd, som det hänvisas till i skäl 8 i rambeslutet, tolkas som en positiv förpliktelse för de statliga myndigheter som ansvarar för att beivra de brottsliga gärningarna att göra det möjligt för brottsoffret att uttrycka sin bedömning, sina tankar och sina åsikter beträffande de eventuella direkta

konsekvenser för brottsoffrets liv som kan bli resultatet av påföljder som ådöms den förövare som brottsoffret är knutet till genom familjeband eller genom en nära känslomässig relation?

2) Ska artikel 2 i rambeslutet … tolkas så, att [medlems]staternas skyldighet att erkänna brottsoffrens rättigheter och legitima intressen innebär att de måste ta hänsyn till brottsoffrets åsikt när förfarandets straffrättsliga följder omedelbart och på ett grundläggande sätt kan påverka utvecklingen av brottsoffrets rätt till fri personlig utveckling, till ett privatliv och till ett familjeliv?

3) Ska artikel 2 i rambeslutet … tolkas så, att de statliga myndigheterna inte får underlåta att beakta brottsoffrets fria vilja när brottsoffret motsätter sig att besöksförbud utfärdas eller upprätthålls när förövaren är en familjemedlem, det inte föreligger någon objektiv risk för återfall i brott och det bedöms att graden av personlig, social, kulturell och emotionell förmåga utesluter att brottsoffret är underkastat förövaren, eller ska nämnda åtgärd tvärtom anses rättsenlig i samtliga fall, med hänsyn till den speciella typ av brott som brott inom familjen utgör?

4) Ska artikel 8 i rambeslutet …, i vilken det fastställs att [medlems]staterna ska säkerställa adekvat skydd för brottsoffren, tolkas så, att den innebär att det är tillåtet med en generell och obligatorisk skyldighet att utfärda besöksförbud eller kontaktförbud såsom tilläggspåföljd i samtliga fall där den gärning som brottsoffret har blivit utsatt för utgörs av brott inom familjen, med hänsyn till den speciella typ av brott som brott inom familjen utgör, eller innebär artikel 8 tvärtom att det ska ske en individuell bedömning som gör det möjligt att i varje enskilt fall avgöra vilken skyddsnivå som, med beaktande av föreliggande intressen, ska anses utgöra ett adekvat skydd?

5) Ska artikel 10 i rambeslutet … tolkas så, att det är möjligt att generellt utesluta medling i straffrättsliga förfaranden som avser brott inom familjen med hänsyn till den speciella typ av brott som brott inom familjen utgör, eller ska medling tvärtom vara tillåten även i sådana förfaranden, med en avvägning i varje enskilt fall mellan föreliggande intressen?”

29 Genom beslut av domstolens ordförande den 24 september 2010 förenades målen C-483/09 och C-1/10 med avseende på det muntliga förfarandet och domen.

Domstolens behörighet

30 Det framgår av informationen rörande tidpunkten för Amsterdamfördragets ikraftträdande, offentliggjord i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* av den 1 maj 1999 (EGT L 114, s. 56), att Konungariket Spanien har avgett en förklaring enligt artikel 35.2 EU, genom vilken denna medlemsstat har godtagit domstolens behörighet att meddela förhandsavgörande i enlighet med artikel 35.3 a EU på begäran av samtliga domstolar i den medlemsstaten vilkas avgöranden inte kan överklagas enligt nationell rätt.

31 Enligt artikel 792.3 i straffprocesslagen kan de avgöranden som den hänskjutande domstolen har att meddela i de aktuella målen inte bli föremål för något ordinärt rättsmedel.

32 Det framgår av artikel 10.1 i protokoll nr 36 om övergångsbestämmelser, som utgör en bilaga till EUF-fördraget, att de befogenheter som domstolen har enligt avdelning VI i EU-fördraget, i dess lydelse före ikraftträdandet av Lissabonfördraget, ska

vara oförändrade när det gäller sådana rättsakter som rambeslutet, som har antagits före ikraftträdandet av Lissabonfördraget, också när de har godkänts enligt artikel 35.2 EU.

33 Under dessa förhållanden är domstolen behörig att meddela förhandsavgörande i enlighet med artikel 35.1 EU avseende de frågor som den hänskjutande domstolen har ställt om tolkningen av rambeslutet.

Huruvida tolkningsfrågorna kan upptas till sakprövning

34 Den spanska och den italienska regeringen har i första hand gjort gällande att respektive begäran om förhandsavgörande inte kan prövas i sak.

35 Eftersom det i målen vid den nationella domstolen inte är fråga om att förelägga ett besöksförbud enligt artikel 57.2 CP, anser den spanska regeringen för det första att det inte är nödvändigt att ta ställning till om rambeslutet utgör hinder för ett obligatoriskt föreläggande av ett sådant förbud. Eftersom målen vid den nationella domstolen avser ådömandet av ett straff enligt artikel 468.2 CP för brott mot ett tidigare förelagt besöksförbud, är de tolkningsfrågor som ställts rent hypotetiska.

36 Den spanska regeringen anser för det andra att även om det antas att tolkningsfrågorna avser artikel 468.2 CP, beror inte tolkningsproblemet i målen vid den nationella domstolen på denna bestämmelse i sig, utan på en tolkning av denna bestämmelse som gjorts av Sala de lo Penal del Tribunal Supremo (brottmålsavdelningen vid högsta domstolen) i en ”icke-bindande överenskommelse” av den 25 november 2008 av vilken framgår att ”kvinnans samtycke inte utesluter straffbarhet enligt artikel 468

CP". Tolkningsfrågorna avser alltså i själva verket tolkningen av nationell rätt, och det ankommer inte på EU-domstolen att uttala sig om detta inom ramen för en begäran om förhandsavgörande.

37 Den italienska regeringen har dessutom anfört att varje tolkning av rambeslutet som skulle leda till en konflikt mellan rambeslutet och nationell rätt inte kan lösas genom en tolkning av den nationella rätten i enlighet med rambeslutets syfte. En sådan tolkning i enlighet med rambeslutets syfte skulle dessutom kunna vara en tolkning *contra legem*, vilket unionsrätten inte tillåter. Tolkningsfrågorna saknar följaktligen intresse och är av hypotetisk karaktär.

38 I detta hänseende påpekar domstolen att det i artikel 35.3 a EU, precis som i artikel 267 FEUF, föreskrivs att en begäran om förhandsavgörande endast kan framställas till domstolen under förutsättning att den nationella domstolen "anser att ett beslut i frågan är nödvändigt för att döma i saken". Domstolens praxis i fråga om upptagande till sakprövning av begäran om förhandsavgörande som framställs med stöd av artikel 267 FEUF kan därför i princip överföras till begäran om förhandsavgörande som framställs till domstolen med stöd av artikel 35 EU (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juni 2005 i mål C-105/03, Pupino, REG 2005, s. I-5285, punkt 29).

39 I det samarbete mellan domstolen och de nationella domstolarna som har inrättats genom artikel 267 FEUF ankommer det uteslutande på den nationella domstolen, vid vilken tvisten anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till domstolen. Följaktligen är domstolen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts avser tolkningen av unionsrätten (se, bland

annat, dom av den 15 december 1995 i mål C-415/93, Bosman, REG 1995, s. I-4921, punkt 59, och av den 12 maj 2011 i mål C-391/09, Runevič-Vardyn och Wardyn, REU 2011, s. I-3787, punkt 30).

40 Vad avser det uppdrag som domstolen tilldelats genom artikel 267 FEUF är det emellertid så att domstolen inte kan meddela något förhandsavgörande avseende frågor som en nationell domstol har ställt, när det är uppenbart, till exempel, att den av den nationella domstolen begärda tolkningen av bestämmelser i unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller föremålet för tvisten vid den nationella domstolen eller när problemet är hypotetiskt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 oktober 2008 i mål C-404/07, Katz, REG 2008, s. I-7607, punkt 31 och där angiven rättspraxis).

41 I förevarande fall har den nationella domstolen ställt sina frågor för att få klarhet i om det obligatoriska besöksförbud som förelagts som tilläggspåföljd i sig självt är förenligt med rambeslutet. Den nationella domstolen bedömer nämligen att det är nödvändigt att, inom ramen för brottmål angående överträdelser av tidigare förelagda besöksförbud, få klarhet i om ett sådant obligatoriskt besöksförbud som den måste grunda domarna på är förenligt med rambeslutet. Med hänsyn till dessa överväganden framstår inte frågorna som hypotetiska.

42 För övrigt bör det påpekas att domstolen, när den besvarar den nationella domstolens frågor, utgår från den tolkning av tillämpliga nationella bestämmelser som den nationella domstolen har gjort utan att kunna ifrågasätta eller bekräfta tolkningens riktighet.

43 Slutligen har den spanska regeringen i sitt yttrande uppgett att den tolkning av artikel 468.2 CP som Sala de lo Penal del Tribunal Supremo gjort i sin överenskommelse av den 25 november 2008 i princip inte fråntar domstolarna möjligheten att, med angivande av skäl härför, göra avsteg från en sådan tolkning. För det fall EU-domstolen besvarar tolkningsfrågorna på så sätt att en sådan nationell åtgärd som den som avses i målen vid den nationella domstolen inte är förenlig med rambeslutet, så är det

således inte uppenbart att en med rambeslutet förenlig tolkning av den nationella rätten i målen vid den nationella domstolen skulle vara omöjlig – i motsats till vad den italienska regeringen gjort gällande.

44 Mot denna bakgrund är det inte uppenbart att den tolkning av rambeslutet som den nationella domstolen efterfrågar inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller föremålet för målen vid den nationella domstolen eller att problemet är hypotetiskt.

45 Tolkningsfrågorna kan följaktligen tas upp till sakprövning.

Prövning av tolkningsfrågorna

De fyra första frågorna

46 Före bedömningen av de fyra första frågorna bör det påpekas att skäl 8 i rambeslutet, som avses i den första frågan, inte i sig är juridiskt bindande på något sätt (se dom av den 25 februari 2010 i mål C-562/08, Müller Fleisch, REU 2010, s. I-1391, punkt 40).

47 Det finns för övrigt anledning att i formellt hänseende påpeka att den nationella domstolen har begränsat den andra, den tredje och den fjärde frågan till att endast avse tolkningen av artiklarna 2 och 8 i rambeslutet. Detta utgör dock inget hinder för att

EU-domstolen tillhandahåller den nationella domstolen uppgifter om unionsrättens tolkning, i detta fall bland annat avseende andra bestämmelser i rambeslutet, som den nationella domstolen kan behöva för att avgöra målen, oavsett om den nationella domstolen har hänvisat till dessa i sina frågor eller inte (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 maj 2011 i mål C-434/09, McCarthy, REU 2011, s. I-3375, punkt 24).

48 I detta avseende bör det påpekas att även om medlemsstaterna är skyldiga att erkänna brottsoffrens rättigheter och legitima intressen enligt artikel 2 i rambeslutet, är det ändå enligt artikel 3 första stycket i rambeslutet, med beaktande av skäl 8, som medlemsstaterna ska säkerställa brottsoffrens möjlighet att höras under det straffrättsliga förfarandet.

49 Den hänskjutande domstolen ska således anses ha ställt sina fyra första frågor, som bör bedömas i ett sammanhang, för att få klarhet i huruvida artiklarna 2, 3 eller 8 i rambeslutet ska tolkas på så sätt att de utgör hinder för att ett obligatoriskt besöksförbud med en minimilängd, som föreskrivs i straffrätten i en medlemsstat som en tilläggspåföljd, åläggs dem som gjort sig skyldiga till våld inom familjen, även om brottsoffren motsätter sig att en sådan påföljd tillämpas.

50 I detta avseende bör det påpekas att rambeslutet inte innehåller någon bestämmelse om vilket slags påföljder, och nivåerna på dessa, som medlemsstaterna ska föreskriva i sin lagstiftning för att beivra brott.

51 Till detta kommer det faktum att rambeslutet inte heller innehåller någon upplysning om att unionslagstiftaren, inom ramen för de befogenheter som den har tilldelats enligt EU-fördraget, skulle ha haft för avsikt att harmonisera eller åtminstone tillnärma medlemsstaternas lagstiftningar till varandra vad avser de straffrättsliga påföljdernas olika slag och nivåer.

52 Såsom framgår av skälen 3 och 4 syftar rambeslutet endast till att – inom ramen för det straffrättsliga förfarandet såsom det definieras i artikel 1 c – fastställa miniminormer för skydd av brottsoffer och till att tillerkänna brottsoffren en hög skyddsnivå, särskilt när det gäller dessas tillgång till rättvisa.

53 I skäl 9 i rambeslutet anges för övrigt att bestämmelserna i rambeslutet inte medför någon skyldighet för medlemsstaterna att se till att brottsoffren ges en behandling motsvarande den som ges parterna i det rättsliga förfarandet.

54 Rambeslutet utmärker sig, i fråga om struktur och innehåll, genom att det i dess artikel 2 i allmänna ordalag anges vilka syften som rambeslutet ska förverkliga för skyddet av brottsoffer och genom att det i följande artiklar närmare anges vilka i huvudsak processuella rättigheter som brottsoffren ska åtnjuta i det straffrättsliga förfarandet.

55 Bestämmelserna i rambeslutet ska tolkas på ett sådant sätt att de grundläggande rättigheterna respekteras. Bland dessa rättigheter bör särskilt rätten till respekt för privatlivet och familjelivet nämnas, såsom den framgår av artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (se, bland annat, domarna i de ovannämnda målen Pupino, punkt 59, och Katz, punkt 48).

56 De skyldigheter som räknas upp i artikel 2.1 i rambeslutet syftar till att säkerställa att brottsoffret verkligen kan delta i det straffrättsliga förfarandet på ett lämpligt sätt, vilket inte innebär att ett sådant obligatoriskt besöksförbud som det i målen vid den nationella domstolen inte kan utdömas mot brottsoffrets vilja.

57 Även om medlemsstaterna i artikel 3 i rambeslutet förpliktas att säkerställa brottsoffrens möjlighet att höras under det rättsliga förfarandet och att lägga fram bevis, lämnar artikel 3 de nationella myndigheterna ett stort utrymme för skönsmässig bedömning vad gäller de konkreta tillvägagångssätten för att uppnå detta syfte (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Katz, punkt 46).

58 Med risk för att artikel 3 första stycket i rambeslutet mister en stor del av sin ändamålsenliga verkan och för att skyldigheterna i artikel 2.1 i detta beslut åsidosätts, förutsätter dessa bestämmelser i vart fall att brottsoffret kan höras i ett straffrättsligt förfarande och att denna utsaga kan beaktas såsom bevisning (domen i det ovannämnda målet Katz, punkt 47).

59 För att säkerställa att brottsoffret verkligen kan delta i det straffrättsliga förfarandet på lämpligt sätt måste således brottsoffrets rätt att yttra sig, utöver möjligheten att objektivt beskriva händelseförloppet, innefatta att brottsoffret ges tillfälle att uttrycka sin uppfattning.

60 Denna processuella rätt att höras enligt artikel 3 första stycket i rambeslutet tillerkänner inte brottsoffren vare sig någon rätt vad avser valet av påföljd för gärningsmannen enligt nationell straffrätt eller vad avser påföljdernas nivå.

61 I detta hänseende bör det erinras om att det straffrättsliga skydd mot våld i hemmet som en medlemsstat säkerställer när den utövar sin repressiva makt inte bara avser att skydda brottsoffrets intressen, såsom brottsoffret uppfattar dem, utan också andra mer allmänna samhällsintressen.

62 Det följer därav att artikel 3 i rambeslutet inte utgör hinder för att den nationella lagstiftaren, särskilt när andra intressen än brottsoffrets behöver tas i beaktande, föreskriver obligatoriska påföljder med en minimilängd.

63 När det slutligen gäller artikel 8 i rambeslutet, framgår det av punkt 1 däri att bestämmelsen avser att säkerställa ett ”adekvat skydd för brottsoffren”, bland annat avseende deras säkerhet och skyddet för privatlivet, så snart som de behöriga myndigheterna anser att det föreligger ”allvarlig risk för hämndaktioner eller om det finns starka indikationer på att deras privatliv kommer att utsättas för allvarliga och avsiktliga störningar”.

64 Av detta skäl syftar de förebyggande och praktiska skyddsåtgärder som nämns i artikel 8.2, 8.3 och 8.4 till att säkerställa att brottsoffret kan delta i det straffrättsliga förfarandet på ett lämpligt sätt utan att detta deltagande äventyras av risker som påverkar brottsoffrets säkerhet och privatliv.

65 I likhet med artiklarna 2 och 3 i rambeslutet innehåller artikel 8 inte någon skyldighet för medlemsstaterna att införa bestämmelser i nationell straffrätt som gör det möjligt för brottsoffret att påverka de påföljder som den nationella domstolen kan ådöma gärningsmannen.

66 Det skydd som det är fråga om i artikel 8 syftar bland annat till att på ett ”lämpligt” sätt skydda brottsoffret eller en annan person i dess närhet mot gärningsmannen under förfarandets gång.

67 Däremot ska inte artikel 8 i rambeslutet förstås på så sätt att medlemsstaterna också är skyldiga att skydda brottsoffren mot de indirekta effekter som de påföljder som åläggs gärningsmännen av den nationella domstolen ger upphov till i ett senare skede.

68 Artikel 8 i rambeslutet ska följaktligen inte tolkas på så sätt att den begränsar medlemsstaternas val av straffrättsliga påföljder som de föreskriver i sina interna rättsordningar.

69 Slutligen bör det konstateras att skyldigheten som sådan att besluta om ett besöksförbud i enlighet med den materiella rätten i fråga i målen vid den nationella domstolen inte faller under rambeslutets tillämpningsområde. Den kan därför inte under några förhållanden bedömas med beaktande av bestämmelserna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

70 Mot bakgrund av ovan anförda skäl ska de fyra första tolkningsfrågorna besvaras på följande sätt. Artiklarna 2, 3 och 8 i rambeslutet ska tolkas på så sätt att de inte utgör hinder för att ett obligatoriskt besöksförbud med en minimilängd, som föreskrivs i straffrätten i en medlemsstat som en tilläggspåföljd, åläggs dem som gjort sig skyldiga till våld inom familjen, även om brottsoffren motsätter sig att en sådan påföljd tillämpas.

Den femte frågan

71 Den nationella domstolen har ställt sin femte fråga i respektive mål för att få klarhet i om artikel 10 i rambeslutet ska tolkas på så sätt att den tillåter medlemsstaterna att, med hänsyn till den speciella typ av brott som brott inom familjen utgör, utesluta möjligheten till medling i alla straffrättsliga förfaranden avseende sådana brott.

72 Förutom att artikel 34.2 EU överlåter åt de nationella myndigheterna att bestämma formen och tillvägagångssättet för att uppnå målet enligt rambesluten, innebär

artikel 10.1 i rambeslutet endast en skyldighet för medlemsstaterna att sträva efter att främja medling ”om [de] anser brottet lämpligt”, vilket innebär att valet av de brott vid vilka medling får ske omfattas av medlemsstaternas skönsmässiga bedömning (se dom av den 21 oktober 2010 i mål C-205/09, Eredics och Sápi, REU 2010, s. I-10231, punkt 37).

73 Artikel 10.1 i rambeslutet tillåter följaktligen medlemsstaterna att utesluta medling vid alla brott som begås inom familjen, såsom föreskrivs i artikel 87 ter punkt 5 i lag 6/1985.

74 Det framgår nämligen av själva ordalydelsen i artikel 10.1, och av det stora utrymmet för skönsmässig bedömning som rambeslutet ger de nationella myndigheterna vid fastställandet av de konkreta tillvägagångssätten för att uppnå målen med beslutet, att den nationella lagstiftaren inte har överskridit sitt utrymme för skönsmässig bedömning genom att besluta att utesluta medling vid en särskild typ av brott, vilket är ett val som grundas på rättspolitiska överväganden på det straffrättsliga området (se, analogt, domen i det ovannämnda målet Eredics och Sápi, punkt 38).

75 Det bör tilläggas att medlemsstaternas bedömningsutrymme kan begränsas av skyldigheten att tillämpa objektiva kriterier vid fastställandet av de typer av brott vid vilka medling inte bedöms vara lämpligt. Det finns emellertid inget som tyder på att det förbud mot medling som lag 6/1985 föreskriver skulle vara grundat på kriterier som inte är objektiva.

76 Mot bakgrund av ovan anförda skäl ska den femte tolkningsfrågan besvaras på följande sätt. Artikel 10.1 i rambeslutet ska tolkas på så sätt att den tillåter medlemsstaterna att, med hänsyn till den speciella typ av brott som brott inom familjen utgör, utesluta möjligheten till medling i alla straffrättsliga förfaranden avseende sådana brott.

Rättegångskostnader

77 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målen vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

1) Artiklarna 2, 3 och 8 i rådets rambeslut 2001/220/RIF av den 15 mars 2001 om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden ska tolkas på så sätt att de inte utgör hinder för att ett obligatoriskt besöksförbud med en minimilängd, som föreskrivs i straffrätten i en medlemsstat som en tilläggspåföljd, åläggs dem som gjort sig skyldiga till våld inom familjen, även om brottsoffren motsätter sig att en sådan påföljd tillämpas.

2) Artikel 10.1 i rambeslut 2001/220 ska tolkas på så sätt att den tillåter medlemsstaterna att, med hänsyn till den speciella typ av brott som brott inom familjen utgör, utesluta möjligheten till medling i alla straffrättsliga förfaranden avseende sådana brott.

Underskrifter